

**Małopolski Konkurs Języka Polskiego
dla uczniów dotychczasowych gimnazjów i klas dotychczasowych gimnazjów
prowadzonych w szkołach innego typu województwa małopolskiego
w roku szkolnym 2018/2019**

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT PUNKTOWANIA ZADAŃ

Etap rejonowy – 30.11.2018 r.

**Temat: „Sens walki powinien być mierzony nie jej szansami na zwycięstwo,
lecz wartościami, w obronie których walka została podjęta.”**

Maksymalna ilość punktów - 80

1. 0-1p.

Przykładowe odpowiedzi:

Kompozycja dynamiczna/kompozycja diagonalna, postacie ukazane w ruchu/w pędzie, postacie namalowane w sposób szkicowy, malowanie plamami, kontrastowe kolory (złocisto-różowe niebo, szarobury dym, plamy czerwieni, brązu i bieli), światłocień, emocjonalność/żywiłość;

1 p. za poprawne wskazanie trzech cech obrazu

0 p. za wskazanie dwóch i mniej cech, za błędną odpowiedź lub jej brak

2. 0-1p.

Przykładowa odpowiedź:

Michałowski przedstawił szarżę kawalerzystów w kształcie błyskawicy, chcąc podkreślić w ten sposób szybkość ataku Polaków, który według świadków trwał 8-10 minut.

1p. za poprawną odpowiedź

0p. za błędną odpowiedź lub jej brak

3. 0-1p.

Przykładowe odpowiedzi:

szaleńcza odwaga, dzielność, heroicność, straceńczość, brawura, ofiarność, fantazja;

1 p. za poprawne wskazanie dwóch charakterystycznych cech

0 p. za wskazanie tylko jednej cechy, za błędną odpowiedź lub jej brak

4. 0-1p.

Przykładowa odpowiedź:

Św. Antoni walczy nie tylko z najczęściej eksponowaną w jego historii pokusą erotyczną, na co wskazuje duch kobiety wylaniający się z dymu ogniska, ale także z samotnością, poczuciem wewnętrznej pustki, strachem, smutkiem (itp.), które mają źródło w ogarniającej eremitę ciemności (symbol zła).

1p. za poprawną odpowiedź

0p. za niepoprawną odpowiedź lub jej brak

5. 0-1p.

Przykładowe odpowiedzi:

Cytat nr 1. *Św. Antoni jest typowym ascetą - pełnym pokory i skromności. Siłę czerpie z wiary, może o tym świadczyć dłoń oparta na krzyżu (bardzo skromnym). To Chrystus jest głównym sprzymierzeńcem w walce z pokusami.*

Cytat nr 2. *Kuszenie jest dla św. Antoniego próbą charakteru / Bóg sprawdza siłę jego postawy. Postawa ascety i atrybuty wokół niego – krzyż i księga / Biblia - świadczyć mogą o tym, że wyjdzie on z tej próby zwycięsko. Również czaszka widoczna na obrazie może sugerować, że eremita skupiony jest bardziej na życiu wiecznym, a nie doczesnym.*

Cytat nr 3. *Na obrazie szatańskie siły próbują skusić św. Antoniego wizją pięknej kobiety. Jego postawa – ręka położona na skromnym krzyżu, przymknięte oczy, druga dłoń na piersiach – świadczyć może o skupieniu na modlitwie / kontakcie z Bogiem i pokorze, która jest główną cechą ascety. Eremita wydaje się być niewzruszony. Widać, że wybrał życie w ubóstwie (skromny strój, wychudzone ciało)./ Ćwicząc ciało i ducha przez rezygnację z uroków życia doczesnego, pragnie w wierze znaleźć siłę do walki z pokusami.*

Uwaga! Uznajemy każdy cytat! Aby zdobyć punkt, ważne jest poprawne uzasadnienie nawiązujące do ogólnej wymowy dzieła, a także szczegółów na nim ukazanych.

1p. za poprawne uzasadnienie wyboru cytatu zgodne z wymową obrazu

0p. za niepoprawne (bądź nieudolne) uzasadnienie lub brak uzasadnienia

6. 0-2p.

Przykładowe odpowiedzi:

a) 0-1p.

graffiti – (SJP) 1.napis lub obraz na ścianie budynku, w przejściu podziemnym itp., wykonany farbą w spreju; spray art; 2.tworzenie takich napisów i obrazów; 3. rysunki lub napisy na starożytnych naczyniach, murach, kamieniach, słowo pochodzi z języka włoskiego (graffiare - drapać, skrobać, graffio - zadraśnięcie, zadrapanie);

b) 0-1p.

kontestacja – (SJP) wyrażanie protestu, kwestionowanie czegoś, demonstrowanie, manifestowanie swojego sprzeciwu, słowo pochodzi z języka łacińskiego (contestari – przeczyć, protestować, kwestować), dopuszczalne: z francuskiego (contestation – kontestacja, negacja, kwestionowanie) lub angielskiego (contestation – kontestacja, protest, kwestionowanie);

Uwaga! Nie wymagamy informacji podanych w nawiasach.

2p. za poprawne definicje obu pojęć oraz wskazanie języka, z którego pochodzą oba wyrazy

1p. za poprawną definicję jednego pojęcia oraz wskazanie języka, z którego pochodzi wyraz

0p. za podanie niepoprawnych definicji pojęć lub błędne podanie języków, z których pochodzą wyrazy, lub brak odpowiedzi

7. 0-2p. Przykładowa odpowiedź:

Banksy udowodnił wszystkim, że sztuka ulicy nie jest tylko aktem wandalizmu, jak sądzi wielu, ponieważ niesie zawsze bardzo ważny przekaz, często natury moralnej / porusza w swoich dziełach ponadczasowe wartości (miłość, wolność, pokój, godność)/ porusza aktualne problemy, które bolą współczesne społeczeństwo / komentuje aktualne wydarzenia na świecie.

Street art może często szokować / intrygować poprzez zastosowanie ironii, prowokacji, humoru, a co za tym idzie, zmusza odbiorcę do myślenia.

Dzięki graffiti takich artystów jak Banksy sztuka została wyprowadzona z galerii, dlatego dociera do każdego / przeciętnego odbiorcy, który być może nigdy do galerii by się nie wybrał.

2p. za poprawne wyjaśnienie (potwierdzenie tezy) sformułowane w postaci zdań podrzędnie lub wielokrotnie złożonych poprawnych pod względem gramatycznym i ortograficznym

1p. za poprawne wyjaśnienie (potwierdzenie tezy) sformułowane w postaci zdań podrzędnie lub wielokrotnie złożonych, ale niepoprawnych pod względem gramatycznym i ortograficznym lub za poprawny jeden argument sformułowany w postaci zdania podrzędnie lub wielokrotnie złożonego poprawnego pod względem gramatycznym i ortograficznym
 0p. za argumenty niezgodne z tezą lub brak odpowiedzi

8. 0-3p.

Przykładowe odpowiedzi:

Pojęcie	Definicja	Artysta	Uzasadnienie
<i>ascetyzm</i>	<i>Zasady ascetów, surowość, wstrzemięźliwość, umartwianie się, wyrzekanie się przyjemności.</i>	<i>Wędrychowski</i>	<i>Na ascetyczny charakter życia świętego Antoniego wskazują: surowy wygląd, skromny/ubogi strój, postawa kontemplacji / medytacji / modlitwy, miejsce odosobnienia na łonie przyrody, atrybuty - czaszka, krzyż, księga – wskazujące główne wartości życiowej drogi.</i>
<i>pacyfizm</i>	<i>Ruch społeczny i polityczny, którego głównym celem jest propagowanie pokoju i potępienie wszelkich działań wojennych.</i>	<i>Banksy</i>	<i>Na graffiti Banksy'ego widzimy żołnierzy malujących pacyfkę – znak pokoju (może to symbolizować niezgodę żołnierzy na rolę, jaką im wyznaczono). Drugi mural, na którym widzimy dziewczynkę rozbijającą i przeszukującą żołnierza, ma również antywojenny charakter (dzieci nie chcą wojny, bo zawsze najbardziej to one cierpią z jej powodu).</i>
<i>diagonalizm</i>	<i>Zasada komponowania obrazu z akcentowaniem osi ukośnych.</i>	<i>Michałowski</i>	<i>Na obrazie nie ma linii pionowych i poziomych, rzuca się w oczy ujęta w łuk / kształt błyskawicy kolumna szwoleżerów.</i>

3p. za poprawne uzupełnienie wszystkich wierszy tabeli

2p. za poprawne uzupełnienie dwóch wierszy tabeli

1p. za poprawne uzupełnienie jednego wiersza tabeli

0p. za braki w wierszach tabeli, za niepoprawne wypełnienie wierszy tabeli lub za brak odpowiedzi

9. 0-2p.

Przykładowe odpowiedzi:

a) inwigilacja – (SJP) systematyczna, tajna obserwacja kogoś; nadzór nad kimś; śledzenie; Obywatele Oceanii są cały czas śledzeni i podsłuchiwani. Służą do tego ekrany zamontowane w mieszkaniach, których nie można wyłączyć. Tylko uprzywilejowani członkowie Partii Wewnętrznej mogą wyłączyć teleekrany na pół godziny. Członkowie Partii od urodzenia aż do śmierci są pod obserwacją Policji Myśli.

b) indoktrynacja – (SJP) szerzenie, wpajanie jakichś przekonań, jakiejś doktryny za pomocą nieustępliwej propagandy;

Obywatele Oceanii codziennie muszą brać udział w seansie „Dwóch minut nienawiści”. Dzieci należą do Ligi Młodych Kapusiów, w której uczone są nienawiści, szpiegowania i donosicielstwa, nawet na własnych rodziców. Departament Archiwów zajmuje się fałszowaniem gazet, przeróbką programów telewizyjnych i filmów, fotomontażem.

c) *everyman* – (SJP) postać literacka, filmowa lub teatralna reprezentująca przeciętnego człowieka; Główny bohater – *Winston Smith* ma bardzo popularne w Anglii nazwisko, które symbolizuje przeciętność człowieka. Każdy może się z nim utożsamiać./To bohater niezindywidualizowany, może nim być każdy./ Każdy.

2p. za poprawne zdefiniowanie trzech pojęć i podanie do nich właściwych przykładów z utworu

1p. za poprawne zdefiniowanie dwóch pojęć i podanie do nich właściwych przykładów z utworu

0p. za poprawne zdefiniowanie jednego pojęcia z właściwym przykładem, błędne definicje lub przykłady we wszystkich podpunktach lub brak odpowiedzi

10. 0-2p.

Przykładowe odpowiedzi:

a) 0-1p.

Nowomowa jest wykorzystywana w propagandzie / w celu manipulowania ludźmi, nastrojami społecznymi, narzuca odgórnie obywatelom sposób interpretowania faktów, postrzegania rzeczywistości, poglądy, wartości. Dąży do zubożenia języka i tym samym do uniemożliwienia wyrażania wątpliwości oraz krytyki panującego systemu (nie można powiedzieć, że Wielki Brat jest zły, bo nie ma słowa „zły”- jest „minus dobry”).

b) 0-1p.

zbrodnioszlaban – umiejętność natychmiastowej zmiany toku myślenia, jeśli jest niezgodny z obowiązującą doktryną, zdolność niedostrzegania argumentów wrogich systemowi;

dwójmyślenie - wiara w dwie sprzeczne doktryny / dwa wykluczające się poglądy jednocześnie. / podwójne myślenie / umiejętność usuwania z pamięci niewygodnych faktów i przyswajania nowych, zgodnych z nowym ideologicznie porządkiem;

angsoc – angielski socjalizm, fikcyjny ustrój społeczny Oceanii – państwa, które jest antyutopią;

myślózbrodnia – przestępstwo polegające na myśleniu wbrew polityce Wielkiego Brata i Partii;

ewaporowanie – oznacza nagłe zniknięcie / usunięcie człowieka, zatarcie wszelkich śladów po nim, aresztowanie podejrzanego nocą, bez prawa do procesu sądowego, zlikwidowanie niewygodnych osób;

czarnobiał – umiejętność twierdzenia, że czarne jest białe a białe czarne;

Uwaga! W arkuszu omyłkowo zamiast słowa *zbrodnioszlaban* pojawiło się słowo *zbrodnioszablon*. Jeśli uczeń wyjaśni je zgodnie ze znaczeniem słowa *zbrodnioszlaban* w kontekście utworu Orwella, odpowiedź uznajemy za poprawną.

2p. za dwie poprawne odpowiedzi

1p. za jedną poprawną odpowiedź

0p. za błędne odpowiedzi lub ich brak

11. 0-2p.

Przykładowe odpowiedzi:

a) 0-1p.

Ministerstwo Prawdy – jest odpowiedzialne za kulturę, oświatę, propagandę, rozrywkę, fałszuje informacje, zmienia przeszłość;

Ministerstwo Pokoju - zajmuje się prowadzeniem wojny;

Ministerstwo Miłości – jest odpowiedzialne za inwigilację obywateli oraz egzekucje;

Ministerstwo Obfitości – zajmuje się gospodarką i produkcją, tłumaczy - panujące w Oceanii - głód i nędzę prowadzeniem działań wojennych.

b) 0-1p.

Nazwy ministerstw obnażają hipokryzję władzy, która oszukuje obywateli we wszystkich dziedzinach życia społecznego i politycznego, która celowo przeinacza fakty. / Świadczy to o arogancji i bezczelności władzy. / To przykład dwójmyślenia.

2p. za podanie poprawnych odpowiedzi w podpunktach a i b

1p. za podanie poprawnej odpowiedzi w podpunkcie a lub b

0p. za błędne odpowiedzi lub brak odpowiedzi

12. 0-2p.

Przykładowe odpowiedzi:

a) 0-1p.

Wielki Brat stoi na czele państwa, jest najwyższym wodzem Partii, prawdopodobnie nie istnieje, na plakatach to ok. czterdziestoletni mężczyzna z czarnym wąsem, jest wszechmocny i nieomylny. Pierwowzorem Wielkiego Brata był Stalin. Symbolizuje totalitarną władzę, pełną kontrolę nad obywatelami, ciągłą inwigilację, atmosferę strachu, kult wodza – boga.

b) 0-1p.

Hasło „Wielki Brat patrzy!” współcześnie odnosi się nie tylko do państw, w których panuje system totalitarny jak w Korei Północnej, ale przede wszystkim ma związek z rozwojem technologicznym, rozwojem multimediiów. System kamer zainstalowanych w większości miejsc publicznych, możliwość namierzania człowieka przez GPS, portale społecznościowe, programy informacyjne – wszystkie te narzędzia służą do sterowania społeczeństwem, inwigilowania, dezinformacji, śledzenia, kontroli. Hasło to pojawiło się w reality show „Big Brother”, w którym uczestnicy byli obserwowani przez kamery / widzów przez całą dobę i musieli wykonywać polecenia Wielkiego Brata.

2p. za podanie poprawnych i pełnych odpowiedzi w podpunktach a i b

1p. za podanie poprawnej i pełnej odpowiedzi w podpunkcie a lub b

0p. za błędne lub niepełne odpowiedzi, lub brak odpowiedzi

13. 0-2p.

Przykładowe odpowiedzi:

a) 0-1p.

Winston Smith buntuje się przeciw mechanizmom działania władzy, zniewoleniu mieszkańców Oceanii, ciągłej inwigilacji, narzucaniu sposobu myślenia, zdehumanizowaniu życia ludzi, itp. Przejawem tego buntu jest pisanie pamiętnika, w którym pragnie przedstawić prawdę o rzeczywistości. / Winston staje w obronie uniwersalnych wartości – takich, jak: wolność, miłość, przyjaźń, prawda, godność, poczucie bezpieczeństwa, prawo do szczęścia, itp.

b) 0-1p.

Winston pod wpływem okrutnych tortur wyparł się miłości do Julii, własnych przekonań / wyniszczony fizycznie i psychicznie poddał się systemowi. Reeducacja O'Briena zabiła w nim poczucie godności i pragnienie wolności.

2p. za podanie poprawnych i pełnych odpowiedzi w podpunktach a i b

1p. za podanie poprawnej i pełnej odpowiedzi w podpunkcie a lub b

0p. za błędne lub niepełne odpowiedzi, lub brak odpowiedzi

14. 0-2p.

Przykładowe odpowiedzi:

a) 0-1p.

młody inżynier, student Politechniki w Moskwie, student Akademii Morskiej we Władywostoku, zafascynowany ideologią komunistyczną, członek komsomołu, pochodził z Woroneża, uczył się języka francuskiego na kursach wieczorowych, dzięki francuskim powieściom poznał świat wartości Zachodu, aresztowany za szpiegostwo, uznany za wroga partii, torturowany w więzieniu;

b) 0-1p.

pomagał umierającym w Trupiarni /zanosił im talony na zupę, dzielił się własnym chlebem, opiekował się chorymi w brygadach pracy, obliczał więźniom normy wyższe od wydajności pracy, skazał się na dobrowolne cierpienie-wkładając rękę do ognia, powiedział do Gustawa Herlinga-Grudzińskiego: „Nigdy, rozumiesz, nigdy już nie będę dla nich pracował.”;

2p. za wskazanie dwóch poprawnych odpowiedzi w obu podpunktach

1p. za wskazanie dwóch poprawnych odpowiedzi w jednym podpunkcie

0p. za wskazanie po jednym przykładzie w obu podpunktach lub niepoprawne odpowiedzi, lub brak odpowiedzi

15. 0-2p.

Przykładowe odpowiedzi:

a) 0-1p.

forma buntu wobec systemu / oprawców, próba zachowania szacunku wobec siebie, obrona własnej godności, sprzeciw wobec obozowych praw, manifestacja wolności / niezależności;

b) 0-1p.

manifestacja wolności wyboru, próba zachowania godności, demonstracja człowieczeństwa w „świecie odwróconego dekalogu”, obrona humanistycznych wartości;

2p. za dwie poprawne odpowiedzi

1p. za jedną poprawną odpowiedź

0p. za błędne odpowiedzi lub ich brak

16. 0-2p.

Przykładowe odpowiedzi:

a) 0-1p.

System pracy przymusowej nastawiony jest na „wyeksploatowanie gospodarcze i całkowite przeobrażenie” więźnia.

b) 0-1p.

Więzień spreparowany to człowiek, który pod wpływem tortur, głodu i ciężkiej pracy uległ zniewoleniu, jest posłuszną maszyną, nie buntuje się, zaczyna wierzyć we własną winę, zaakceptował zasady „niehumanistycznego świata”, został poddany dehumanizacji.

2p. za dwie poprawne odpowiedzi

1p. za jedną poprawną odpowiedź

0p. za błędne odpowiedzi lub ich brak

17. 0-2p.

Przykładowe odpowiedzi:

a) *Simon przestrzega chłopców przed kierowaniem się instynktem/ ciemną stroną ich osobowości/ złem drzemącym w chłopcach, które ujawnia się na wyspie.*

b) *Zabójstwo Simona.*

Śmierć Prosiaczka.

Kradzież okularów Prosiaczka.

Podział chłopców na bandę Jacka i grupę Ralfa.

Zabicie maciory karmiącej małe prosięta.

Pobicie bliźniaków Sama i Eryka. Zmuszenie Sama i Eryka do przystąpienia do grupy Ralfa.

Oblawa urządzona na Ralfa.

Uwaga! Warunkiem przyznania punktu/ów jest udzielenie poprawnej odpowiedzi w podpunkcie a.
2p. za poprawną odpowiedź w punkcie a i za podanie w formie równoważników trzech przykładów sytuacji potwierdzających przeczucia Simona

1p. za podanie poprawnej odpowiedzi tylko w podpunkcie a i brak w podpunkcie b trzech przykładów sytuacji potwierdzających przeczucia Simona

lub za podanie poprawnej odpowiedzi w podpunkcie a i podanie przykładów trzech sytuacji potwierdzających przeczucia Simona bez zachowanej formy równoważników zdania,

lub za podanie poprawnej odpowiedzi w podpunkcie a i brak odpowiedzi w punkcie b

0p. za brak odpowiedzi w obu podpunktach lub udzielenie błędnej odpowiedzi w punkcie a

18. 0-1p.

Przykładowe odpowiedzi:

a) *koncha - władza, ład, porządek, jedność, jednoczenie chłopców, przywództwo;*

b) *Władca Much - zło, diabeł, instynkt, strach, próba przekupienia zła;*

c) *ogień – ocalenie, bezpieczeństwo, szansa na powrót do domu, władza;*

1p. za poprawną odpowiedź we wszystkich podpunktach

0p. za błędną odpowiedź w co najmniej jednym podpunkcie lub niepodanie choć jednego symbolicznego znaczenia w jednym z podpunktów, lub za brak odpowiedzi

19. 0-2p.

Przykładowe odpowiedzi:

Słuchaj innych!// Staraj się wysłuchać, co mają inni do powiedzenia!

Szanuj zdanie innych!// Odnoś się do ludzi z szacunkiem!

Zawsze przestrzegaj prawa/ ustalonych zasad!

Bądź odważny w wyrażaniu swoich poglądów!// Nie bój się walczyć o swoje ideały!

Myśl o konsekwencjach swojego postępowania!// Troszcząc się o współczesność, nie zapominaj o przyszłości!

2p. za poprawną odpowiedź - sformułowanie trzech rad w trybie rozkazującym

1p. za sformułowanie dwóch rad w trybie rozkazującym

0p. za sformułowanie jednej rady w trybie rozkazującym lub brak formy trybu rozkazującego w choć jednej odpowiedzi, lub za brak odpowiedzi

20. 0-1p.

Przykładowe odpowiedzi:

„Władca Much” –wydarzenie	Biblia –wydarzenie
---------------------------	--------------------

Rozmowa Simona z Władcą Much.	<i>Kuszenie Ewy w Edenie. / Kuszenie Chrystusa na pustyni.</i>
<i>Pobył chłopców na wyspie, zabicie świni, zabicie Simona i Prosiaczka.</i>	Życie w Edenie i utrata niewinności przez pierwszych ludzi.
Poświęcenie się Simona dla innych, próba objawienia im prawdy i niewinna śmierć.	<i>Działalność Chrystusa/ Głoszenie prawdy/ Nawracanie innych/ Śmierć Chrystusa.</i>

1p. za poprawne wypełnienie tabeli

0p. za błędne uzupełnienie choć jednego wiersza tabeli lub za brak odpowiedzi

21. 0-1p.

Przykładowe odpowiedzi:

- *demokratyczne rządy/ rządy prawa/ respektowanie prawa/ ustalenie zasad i trzymanie się nich,*
- *budowa szałasów, chroniących przed deszczem,*
- *podział obowiązków (jedni pilnują ognia, inni pilnują najmłodszych chłopców, inni polują),*
- *opieka starszych chłopców nad młodszymi,*
- *dzielenie się wodą, pożywieniem z innymi,*
- *dbanie o higienę- organizacja prowizorycznych toalet/ latryn;*

1p. za poprawną odpowiedź - wymienienie czterech zasad postępowania

0p. za wymienienie trzech lub mniej zasad postępowania lub za błędną odpowiedź, lub brak odpowiedzi

22. 0-1p.

Przykładowe odpowiedzi:

- *Utwór opowiada o wydarzeniach, których autor był świadkiem lub uczestnikiem. / Osobą opowiadającą - narratorem jest autor. / Ryszard Kapuściński opowiada o swoim pobycie w Afryce / na Saharze. / Odnosi się do wydarzeń, które sam przeżył.*
- *Przedstawia autentyczne miejsca i bohaterów. W utworze wymienia miejsca takie, jak: Sahara, oaza Ouadane, Mauretania, Nouakchott; bohaterami są Maurowie, mieszkańcy oazy.*
- *Łączy elementy informacyjne z rozwiniętym komentarzem autora. Pojawiają się szczegółowe opisy oazy Ouadane i jej mieszkańców - Kapuściński łączy je ze swoimi spostrzeżeniami, komentuje zachowania, których nie rozumie, gdyż nie zna języka, opowiada o swoich odczuciach / niepokoju o własne życie.*
- *Oprócz elementów typowo dziennikarskich (informacji, relacji, sprawozdania) pojawiają się elementy charakterystyczne dla utworów literackich. Utwór reprezentuje gatunek z pogranicza literatury i dziennikarstwa. Elementy opisu oazy, mieszkańców łączy z fragmentami poetyckimi (opis fatamorgany, historia o żuczku Ngubi).*

1p. za podanie trzech cech reportażu widocznych w utworze Kapuścińskiego

0p. za podanie dwóch cech lub jednej cechy, lub brak odpowiedzi

23. 0-1p.

Przykładowe odpowiedzi:

Podobieństwo:

- obaj znajdują się na pustyni / w upale, cierpią pragnienie, znajdują się w sytuacji zagrażającej życiu, walczą o przeżycie, mają tego samego wroga - prażące słońce;

Różnica:

- żuczek dzięki swojemu wysiłkowi - ciężkiej pracy - wytwarza wodę / pot i może przeżyć, zaś narrator/ Kapuściński nie przeżyłby bez pomocy innych (Salima i przybyłych z pomocą Maurów);
- w walce o życie z naturą człowiek nie jest w stanie poradzić sobie sam, bez pomocy innych – żuczek przeżyje dzięki swojemu wysiłkowi;

1p. za poprawną odpowiedź (wskazanie jednego podobieństwa i jednej różnicy)
0p. za poprawną odpowiedź tylko w jednym podpunkcie lub za brak odpowiedzi

24. 0-2p.

Przykładowe odpowiedzi:

Źródło kultury	Numer strofy
<i>Biblia</i>	<i>3,7,10,11,13,14</i>
<i>Mitologia</i>	<i>1,13</i>
<i>franciszkanizm</i>	<i>9</i>
<i>egzystencjalizm / filozofia współczesna</i>	<i>2,4,11</i>
<i>epos rycerski /literatura starożytna</i>	<i>13</i>
<i>etyka Conradowska/ poglądy J. Conrada</i>	<i>11,12,13,14</i>

Uwaga! Wystarczy przy każdym źródle podać jeden numer strofy.

2p. za poprawne wypełnienie wszystkich wierszy w tabeli

1p. za poprawne wypełnienie dwóch wierszy tabeli

0p. za poprawne wypełnienie tylko jednego wiersza tabeli lub za brak odpowiedzi

25. 0-1p.

Przykładowa odpowiedź:

Postawa wyprostowana to zasady postępowania człowieka kierującego się takimi wartościami, jak: honor, godność, bezkompromisowość, jasność poglądów i zasad, niepoddawanie się, walka o ocalenie własnej tożsamości nawet za cenę odrzucenia, wygnania, cierpienia i rozpacz; bezkompromisowa walka ze złem, z wszelkimi „układami”. Postawę wyprostowaną prezentuje osoba z dobrze ukształtowanym kręgosłupem moralnym, potrafiąca rozróżnić dobro od zła, walcząca o najważniejsze wartości, wierna swoim ideałom, mimo szyderstw ze strony innych.

1p. za udzielenie poprawnej odpowiedzi

0p. za udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi

26. 0-1p.

Przykładowe odpowiedzi:

a) „Idź dokąd poszli tamci”, „idź wyprostowany”, „bądź wierny”, „bądź odważny” – i inne cytaty,

w których pojawia się bezpośredni zwrot do adresata (czasowniki w trybie rozkazującym);
 b) brak imiennego adresata- wiersz skierowany do każdego czytelnika/ skierowany do wszystkich będących w stanie poddać wyzwaniom/ skierowany do człowieka współczesnego żyjącego w systemie totalitarnym;

1p. za udzielenie poprawnej odpowiedzi w podpunktach a i b
 0p. za udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi w co najmniej jednym podpunkcie

27. 0-2p.

Przykładowe odpowiedzi:

a) 0-1p.

narrator jest kronikarzem, przyznaje, że opisuje dzieje oblężenia, w opisie wydarzeń dominuje czas teraźniejszy, pojawia się słownictwo charakterystyczne dla raportu wojskowego, przywoływanie wydarzeń dziejących się w następujących po sobie dniach;

b) 0-1p.

utwór jest poematem, podział na wersy i strofy, występowanie środków poetyckich, język podniosły, dostojny, brak interpunkcji (wiersz wolny), brak konkretnych dat, wydarzenia przywoływane w sposób aluzyjny, własne refleksje narratora;

2p. za wskazanie dwóch cech w podpunkcie a i dwóch cech w podpunkcie b
 1p. za wskazanie dwóch cech w podpunkcie a lub dwóch cech w podpunkcie b, lub za wskazanie po jednej cesze w podpunktach a i b
 0p. za brak odpowiedzi lub za błędne odpowiedzi

28. 0-1p.

Przykładowa odpowiedź:

Wg kronikarza najwięszym dramatem jest zdrada. Jest ona gorsza niż głód, ogień, śmierć.

1p. za poprawną odpowiedź
 0p. za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

29. 0-1p.

Przykładowe odpowiedzi:

MIESZKAŃCY MIASTA	WROGOWIE
-przywiązani do miejsca,	- stale się zmieniają, występują pod coraz to innymi sztandarami,
- szanujący tradycję, historię, dbający o zabytki, kulturę,	- zachowują się jak dzicy, są bardzo głośni/ wrzeszczą,
- walczący do końca, honorowi, obrońcy cywilizacji, gotowi na poświęcenie, wyróżniają się heroizmem, niezłomni,	- kieruje nimi nieuzasadniona żądza zagłady Miasta,

-samotni w cierpieniu, pomimo pomocy przysyłanej z zagranicy, -zatracili poczucie czasu- ich Miasto jest nieustannie oblężone, - śnią o wolnym mieście- wolność jest wartością, która zakorzeniła się w nich tak głęboko, że nic im jej nie odbierze;	- dopuszczają się okrucieństw, są bezwzględni, odcinają obrońców Miasta od wody i żywności, - zabijają niewinnych mieszkańców Miasta (burmistrza, posłów);
---	---

1p. za poprawne wypełnienie obu kolumn

0p. za brak choć jednej odpowiedzi lub za błędną odpowiedź

30. 0-3p.

Przykładowe odpowiedzi:

a) 0-1p.

Herbert pokazuje samotność Polaków w czasie zaborów, wojen i stanu wojennego. Ironicznie stwierdza, że ci, którzy próbują pomóc, przysyłając żywność, nie rozumieją cierpienia mieszkańców Miasta. Jednocześnie przywołuje inne miejsca na świecie, w których ludzie cierpią w samotności, choć na oczach świata walczą w obronie wartości, ideałów.

b) 0-1p.

Kronikarz zdaje sobie sprawę, że pisze o rzeczach, które wciąż się powtarzają. Oblężenie wciąż trwa, nie wiadomo, kiedy się zakończy. Historia wciąż się powtarza i będzie się powtarzać, bo coraz mniej osób chce ją poznawać. Kronikarz jednak czuje moralny obowiązek przekazywania innym prawdy o oblężeniu Miasta.

c) 0-1p.

Miasto i to, co symbolizuje: jego wartości, ideały- będą trwałe, dopóki żyje choć jeden człowiek, dla którego są one sensem życia. W odniesieniu do Polski - jeszcze nie umarła, dopóki żyją Polacy, mający ją w swoich sercach.

3p. za trzy poprawne odpowiedzi

2p. za dwie poprawne odpowiedzi

1p. za jedną poprawną odpowiedź

0p. za brak odpowiedzi lub wszystkie błędne odpowiedzi

31. 0-1p.

Poprawna odpowiedź:

a) *III*

b) *już*

Uwaga! Można uznać za poprawną odpowiedź wskazanie partykuły „nie”.

1p. za podkreślenie / wypisanie prawidłowej odpowiedzi oraz wskazanie partykuły

0p. za błędną odpowiedź choć w jednym podpunkcie lub za brak odpowiedzi

32. 0-1p.

Przykładowa odpowiedź:

Poeci przekłęci to twórcy kwestionujący wszelkie autorytety, żyjący w ciągłej niezgodzie ze światem, z sobą samym, zachowujący się w sposób prowokacyjny, eksperymentujący z alkoholem, używkami, nałogami, buntownicy, często umierający młodo / popełniający samobójstwo, nonkonformiści, opętani miłością, nieszczęśliwie zakochani, przesadnie wrażliwi, niezrozumiani przez otoczenie,

kwestionujący zasady porządku społecznego, zrywający więzi ze społeczeństwem, uznawani za osoby obłąkane, utożsamiający życie ze sztuką, sztuka jest dla nich najwyższą wartością.

1p. za prawidłowe wyjaśnienie pojęcia poeta przeklęty, uwzględniające przynajmniej dwie cechy takiego artysty

0p. za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

33. 0-1p.

Przykładowe odpowiedzi:

Paralelizm, antytezy, wykrzyknienia, inwersję (szyk przestawny) – zastosowane, by podkreślić niepewność/ wątpliwości podmiotu lirycznego dotyczące wygrania walki o uczucie. Podmiot liryczny w jednym momencie jest pewien, że uczucie to jest możliwe i nie jest za późno, by kochankowie byli szczęśliwi, a za chwilę z takim samym przekonaniem wyraża całkowity brak nadziei dla tego związku.

1p. za wymienienie przynajmniej dwóch środków poetyckich i określenie ich funkcji

0p. za wymienienie środków poetyckich bez podania funkcji lub za wymienienie tylko jednego środka poetyckiego z podaniem funkcji, lub za błędną odpowiedź, lub brak odpowiedzi

34. 0-2p.

Przykładowe odpowiedzi:

a) 0-1p.

- Tytułowa zbroja w latach 80-tych ubiegłego wieku była interpretowana jako metafora oporu / buntu wobec systemu komunistycznego. / To metafora kodeksu wartości wyniesionego z tradycji i historii, który nie pozwala godzić się z formą ucisku, jaką jest reżim komunistyczny.

- Zbroja to uniwersalne wartości takie, jak: wiara, honor, patriotyzm, odwaga, które odziedziczyliśmy po minionych pokoleniach i które pozwalają nam żyć z godnością. / Ten „pancerz” zasad niesiony przez życie nie zawsze jest łatwy do udźwignięcia / pojawiają się wątpliwości, czy starczy nam charakteru, by im podołać. / System wartości pozwala nam bronić się przed kłamstwem, niegodziwością, gwałtem.

- Według Jacka Kaczmarskiego „tą zbroją jest talent i jest również pamięć. Pamięć jest właściwie dominantą („lecz nam do obrony dany Pamięci pancierz nasz”), jedynie ona może ocalić, nawet kiedy wszystko inne zawiedzie.”

b) 0-1p.

Stosunek podmiotu lirycznego do tytułowej zbroi jest ambiwalentny. Z jednej strony zdaje sobie sprawę, że zbroja odgrywa ważną rolę, ponieważ w sytuacji zagrożenia porusza nasze sumienia, wyzwala szlachetne wartości, z drugiej strony - w codziennym życiu uwiera / przygniata podmiot liryczny, zmuszając do wzięcia na siebie odpowiedzialności / obowiązków, które są zbyt wielkim wyzwaniem / przerastają go („uciska lewy bok”, „przeszkadza żyć i spać”).

Uwaga! Aby otrzymać punkt za odpowiedź w podpunkcie b, uczeń musi zauważyć ambiwalencję w opisywaniu zbroi (raz traktowana jako zaszczyt, raz jako przeszkadzający obowiązek).

2p. za dwie poprawne odpowiedzi - zgodne z przesłaniem utworu

1p. za jedną poprawną odpowiedź

0p. za błędne odpowiedzi lub ich brak

35. 0-1p.

Przykładowe odpowiedzi:

ryt- rysa, skaza, ślad, pęknięcie, rozcięcie;

horda – grupa, zgraja, masa, banda, stado;

ostoja – oparcie, podpora, podstawa, fundament, schronienie;

łgarz – kłamca, oszust, krętacz, mitoman, blagier, ściemniacz;

1p. za cztery poprawne synonimy

0p. za trzy lub mniej poprawnych synonimów, błędne przykłady lub ich brak

36. 0-1p.

Przykładowe odpowiedzi:

- *A tłum się cieszy z karła, Co chce giganta grać!*
- *Wrzasnęli hasło – wojna!
Zbudzili hufce hord,
Zgwałcona noc spokojna
Ogląda pierwszy mord.*
- *Wytresowali świnię,
Kupili sobie psy
I w pustych słów świątyni
Stawiają ołtarz krwi;*
- *Zawodzi przed bałwanem
Półślepy kapłan łgarz
I każdym nowym zdaniem
Hartuje pancerz nasz.*

Uwaga! Uczniowie mogą przywołać całą zwrotkę lub tylko wybrane wersy, w których widoczna jest dychotomia.

1p. za poprawne wskazanie cytatu

0p. za błędne wskazanie cytatu lub brak cytatu

37. 0-2p.

Przykładowe odpowiedzi:

a) 0-1p.

Bohater chce zmienić szarą, monotonną rzeczywistość. Chce od życia więcej, niż mu oferuje codzienność.

b) 0-1p.

Dla bohatera	Dla innych mieszkańców
<i>zostaje sławny, bogaty, staje się bezwzględny, właścicielem fabryki, przestaje być idealistą, marzycielem, gubi radość życia, wypala się;</i>	<i>ludzie w okularach czują się szczęśliwi, przytulają się do siebie, nawet surowy szef wydaje się sympatyczny;</i>

2p. za poprawną odpowiedź w obu podpunktach

1p. za poprawną odpowiedź w podpunkcie a lub w całym wierszu tabeli w podpunkcie b

0p. za błędną odpowiedź w obu podpunktach lub za brak odpowiedzi

38. 0-1p.

Przykładowe odpowiedzi:

Animacja, brak dialogów – zamiast nich muzyka wprowadzająca refleksyjny nastrój, bohaterowie nie mają płci, wieku (everyman), nieokreślone: miejsce (duże miasto) i czas, prawdopodobieństwo przedstawionych wydarzeń, zastosowanie kontrastu (szarość- kolory);

1p. za poprawną odpowiedź – wskazanie trzech zabiegów wpływających na uniwersalizm przesłania filmu
0p. za wskazanie jednego lub dwóch zabiegów wpływających na uniwersalizm przesłania filmu lub za brak odpowiedzi

39. 0-22 p.

Schemat oceniania dziennika - 22 p.

I Realizacja tematu - 12 p.

1. Zgodność z tematem 0-1p.

1p. przyznaje się za zredagowanie dziennika przedstawiającego jeden dzień z życia bohatera wybranego tekstu kultury z listy lektur rejonowego etapu konkursu;

2. Przedstawienie narratora 0-2 p.

2 p. przyznaje się za prezentację przynajmniej trzech poprawnych merytorycznie informacji, na podstawie których można określić, bohaterem jakiego tekstu kultury jest narrator;

1p. przyznaje się za przedstawienie jednej lub dwóch poprawnych merytorycznie informacji, na podstawie których można określić, bohaterem jakiego tekstu kultury jest narrator;

0p. przyznaje się za brak poprawnych merytorycznie informacji, na podstawie których można określić, bohaterem jakiego tekstu kultury jest narrator;

3. Sposób kreacji narratora 0-2 p.

2 p. przyznaje się za zastosowanie narracji pierwszoosobowej, opowiadanie z użyciem słownictwa wartościującego, przedstawienie emocji towarzyszących narratorowi w opisywanym dniu;

1p. przyznaje się za zastosowanie narracji pierwszoosobowej, brak użycia słownictwa wartościującego lub brak przedstawienia emocji towarzyszących narratorowi w opisywanym dniu;

0 p. przyznaje się za brak narracji pierwszoosobowej;

4. Przedstawienie opisywanych wydarzeń 0-2 p.

2 p. przyznaje się za szczegółową/ dokładną/ obszerną relację z jednego wydarzenia/ jednej sytuacji, której uczestnikiem był narrator lub pobieżne wspomnienie co najmniej trzech takich sytuacji/ wydarzeń (np. spotkanie z kimś, rozmowa z kimś, konkretne działania narratora);

1p. przyznaje się za pobieżne przedstawienie dwóch sytuacji/ wydarzeń, które przytrafiły się narratorowi;

0p. przyznaje się za pobieżne przedstawienie (wspomnienie) o jednej sytuacji, która przytrafiła się narratorowi;

5. Odwołanie do problematyki wybranego tekstu kultury 0-2 p.

2 p. przyznaje się za poprawne pod względem merytorycznym wykorzystanie w kreacji narratora lub świata przedstawionego przynajmniej pięciu informacji świadczących o znajomości wybranego tekstu kultury (np. poprawne umiejscowienie narratora lub bohaterów w czasie, we właściwym miejscu, poprawne wykorzystanie kontekstów historycznych, biograficznych, kulturowych);

1 p. przyznaje się za poprawne pod względem merytorycznym wykorzystanie w kreacji narratora lub świata przedstawionego trzech lub czterech informacji świadczących o znajomości wybranego tekstu kultury (np. poprawne umiejscowienie narratora lub bohaterów w czasie, we właściwym miejscu, poprawne wykorzystanie kontekstów historycznych, biograficznych, kulturowych);

0 p. przyznaje się za poprawne pod względem merytorycznym wykorzystanie w kreacji narratora lub świata przedstawionego tylko jednej lub dwóch informacji świadczących o znajomości wybranego tekstu kultury (np. poprawne umiejscowienie narratora lub bohaterów w czasie, we właściwym miejscu, poprawne wykorzystanie kontekstów historycznych, biograficznych,

kulturowych);

Jeśli uczeń tylko streszcza tekst kultury lub podaje zakłócające kompozycję wypowiedzi i jej spójność suche fakty dotyczące tekstu kultury - nie otrzymuje w tej kategorii punktów.

6. Wartość literacka 0-2 p.

2 p. przyznaje się za oryginalność ujęcia tematu - opisywanie wydarzeń dziejących się w opisywanym dniu w sposób zaskakujący, świadczący o wyobraźni literackiej, za umiejętne wprowadzenie co najmniej trzech środków poetyckiego wyrazu budujących nastroj, oddających uczucia narratora (np. metafor, apostrof, porównań, pytań retorycznych, anafor, epifor, antytez, hiperbol, powtórzeń, sentencji, wyliczeń, elips, inwersji, zdań wykrzyknikowych, eufemizmów, cytatów itp.);

1 p. przyznaje się za poprawne, ale nieoryginalne (niezaskakujące pomysłowością) ujęcie tematu, za umiejętne wprowadzenie mniej niż trzech środków budujących nastroj, oddających uczucia narratora (np. metafor, apostrof, porównań, pytań retorycznych, anafor, epifor, antytez, hiperbol, powtórzeń, sentencji, wyliczeń, elips, inwersji, zdań wykrzyknikowych, eufemizmów, cytatów itp.);
0p. przyznaje się za nieumiejętne wprowadzenie środków budujących nastroj, oddających uczucia narratora lub za brak w opisywanych wydarzeniach środków budujących nastroj, oddających uczucia narratora;

7. Poprawność merytoryczna wypowiedzi 0-1 p.

1p. przyznaje się za pracę poprawną pod względem merytorycznym, a także gdy uczeń popełni jeden nieznaczący błąd rzeczowy;

0 p. przyznaje się, jeśli uczestnik popełni dwa lub więcej błędów rzeczowych (pomyli np. nazwisko, imię autora, tytuł, daty, poda błędne fakty, niewłaściwą chronologię wydarzeń, błędnie odczyta sens tekstów itp.);

II Kompozycja - 3 p.

1 p. przyznaje się za zachowanie właściwej kompozycji;

1 p. przyznaje się za porządek logiczny wypowiedzi, spójność tekstu;

1 p. przyznaje się za odpowiedni układ graficzny, akapity, za odpowiedni nagłówek (wskazanie daty);

III Język i styl - 4p.

1. Poprawność stylistyczna (brak błędów stylistycznych: kolokwializmów, nieuzasadnionych powtórzeń, wielosłowa, nienadużywanie wyrazów obcych) 0-2 p.

2 p. dopuszczalny 1 błąd

1 p. dopuszczalne 2 błędy

0 p. 3 błędy i więcej

2. Poprawność językowa (frazologiczna, leksykalna, słowotwórcza, fleksyjna i składniowa) 0-2p.

2 p. dopuszczalny 1 błąd

1 p. dopuszczalne 2 błędy

0 p. 3 błędy i więcej

IV Zapis - 3 p.

1. Poprawność ortograficzna 0-2p.

2 p. praca bezbłędna

1 p. 1 błąd

0 p. 2 błędy i więcej

2. Poprawność interpunkcyjna 0-1 p.

1 p. dopuszczalne 4 błędy

0 p. 5 błędów i więcej

Uwaga! Za kryteria II – IV nie przyznajemy punktów, jeśli praca zajmuje mniej niż połowę wyznaczonego miejsca.

Informacje dodatkowe

Zadania oceniamy zgodnie z kluczem odpowiedzi. Przy każdym zadaniu wpisujemy czerwonym długopisem przyznaną liczbę punktów. Następnie punkty nanosimy na pierwszą stronę testu. Jeśli w schemacie punktowania wskazano kryteria, pod zadaniem wpisujemy przyznane punkty częściowe (np. 1, 1, 0).

Przy ocenie krótszych i dłuższych wypowiedzi stosowane są następujące kryteria poprawności stylistycznej i językowej: stylistyczna, frazeologiczna, leksykalna, gramatyczna (fleksyjna i słowotwórcza), składniowa, interpunkcyjna, ortograficzna (zob. Encyklopedia języka polskiego pod red. S. Urbańczyka i M. Kucali, wydanie trzecie poprawione i uzupełnione, Ossolineum, Wrocław–Warszawa–Kraków 1999, s. 36–38 i 381–382).

Jeśli wśród odpowiedzi poprawnych znajduje się odpowiedź błędna (błąd rzeczowy, logiczny), nie przyznajemy punktów.

Poprawność językowo-stylistyczną sprawdzamy we wskazanych w kluczu zadaniach.

Po odebraniu prac od uczniów sprawdzający zaznacza kolorem zielonym (otacza kółkiem) wszelkie uczniowskie skreślenia i nadpisanie oraz zapisuje na dole każdej strony liczbę takich skreśleń.

Uznajemy wszystkie odpowiedzi synonimiczne do podanych w schemacie oceniania.

Przy ocenie prac nie uwzględnia się zaświadczeń o dysleksji, dysgrafii i dysortografii.

